УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
РУДАРСКО-ГЕОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
Бр. 8/40
4. 03. 2008
20 ____ год.
БЕОГРАД, Ђушина бр. 7

На основу чл. 28. Закона о уџбеницима и другим наставним средствима ("Сл. Гласник РС", бр. 29/93 и 62/06), и члана 170. став 3. Статута Рударско-геолошког факултета, Наставно-научно веће факултета, на седници одржаној 28.02.2008. године, доноси

ПРАВИЛНИК
О УЏБЕНИЦИМА

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим Правилником утврђују се врсте уџбеника и наставне литературе на Рударско-геолошком факултету, стандарди квалитета и поступци за обезбеђење квалитета уџбеника, њихово праћење и оцењивање током употребе, са циљем да се студентима Факултета обезбеде што квалитетнији уџбеници и друга наставна литература. Обезбеђење квалитета уџбеника је део стратегије Факултета за побољшања наставе и процеса образовања на Факултету.

Члан 2.

Уџбеник и друга наставна литература у погледу квалитета, садржаја и обима мора у потпуности да одговара циљевима студијског програма и програму предмета на који се односи.

II УЏБЕНИЦИ И ДРУГА НАСТАВНА ЛИТЕРАТУРА

Концепција уџбеника

Члан 3.

Уџбеник се заснива на научно-стручним, дидактичко-методичким, педагошким, језичким, графичко-техничким и другим захтевима.

Студијским програмом утврђује се општа концепција, научно-наставне основе и други захтеви из става 1. овог члана, које уџбеник треба да испуни.

Посебна концепција може да се утврди за поједине наставне области или предмете, на основу и у границама опште концепције.

Концепцију уџбеника утврђује Наставно-научно веће Факултета на предлог наставника који изводе наставу из групе сродних предмета.

План уџбеника Факултета

Члан 4.

План уџбеника Факултета садржи:

1. врсту и број потребних уџбеника за остваривање студијског програма,
2. општу концепцију уџбеника односно наставно-научне и стручне основе и друге захтеве које уџбеник треба да испуни, из члана 3. став 1. и 2. овог Правилника,
3. посебну концепцију уџбеника за поједине наставне предмете или области у складу са одредбом члана 3. став 3. овог Правилника.

План уџбеника Факултета за школску годину утврђује Наставно-научно веће Факултета, на основу предлога Већа Рударског, односно Већа Геолошког одсека.

Наставно-научно веће Факултета у обавези је да приликом утврђивања врсте и броја потребних уџбеника, предвиди за сваки предмет најмање по један основни уџбеник усклађен са курикулумом предмета.

Врсте уџбеника и друге наставне литературе

Члан 5.

За потребе образовно-стручног, односно образовног рада Факултет је дужан да обезбеди студентима одговарајућу наставну литературу и помоћни наставни материјал за сваки предмет студијског програма пре почетка наставе.

Наставна литература јесте основно и обавезно наставно средство које студенти Факултета користе у савлађивању предмета студијског програма у смислу става 1. овог члана и обухвата:

1. **Предметни уџбеник** је књига која је основно наставно средство чији је садржај одређен тематским јединицама наставног предмета одговарајућег студијског програма и планом уџбеника.
2. **Помоћни уџбеник** – који обухвата део градива предвиђеног курикулумом предмета.
3. **Наставну литературу осим уџбеника чине и**: приручници, практикуми за вежбе, збирке задатака, скрипта, скуп референтних текстова и студије као и друга стручна литература.

   Практикум – обухвата градиво из практичне наставе, а према наставним јединицама одговарајућег предмета;

   Збирка задатака – питања – у коме се налази текст питања са тачним одговорима за проверу знања, ако исти нису штампани у основном уџбенику;

   Ауторизована скрипта – обухватају текст предавања, умножен или у електронској форми, а које се користе за учење и припрему испита за оне предмете за које не постоје одговарајући основни уџбеници.

На Факултету се користе и друге стручне и научне публикације, с тим што не представљају обавезне материјале за учење, као што су:

а) монографије – обухватају једну тему која се третира са свих аспеката;

б) зборници радова – издања националног и међународног значаја у коме се објављују научни и стручни радови наставника, сарадника и студената;

в) брошуре;

г) остали материјали.

Поред наставне литературе може се користити и **помоћни наставни материјал** као што су: речници, таблице, случајеви из праксе, примери, мултимедијални материјали, радне свеске и други садржаји којима се доприноси лакшем савладавању садржаја предмета.

Члан 6.

Врсту и број потребних уџбеника из члана 3. и 4. овог Правилника на предлог Већа Рударског одсека, односно Већа Геолошког одсека доноси Наставно-научно веће Факултета.

Врста уџбеника потребних за реализацију одређеног наставног предмета дефинише се студијским програмом и програмом предмета.

Члан 7.

Одобрење за коришћење литературе у наставном процесу на предлог Већа Рударског одсека односно Већа Геолошког одсека доноси Наставно-научно веће Факултета.

Сматра се да је сва литература усвојена студијским програмом одобрена за коришћење у наставном процесу. Ако се у анкети студената потврди да за предложени уџбеник студенти имају примедбу, коришћење таквог уџбеника у наставном процесу преиспитаће Наставно-научно веће Факултета на предлог Већа Рударског одсека, односно Већа Геолошког одсека или Комисије за обезбеђење квалитета.

Члан 8.

Сваки предмет из студијских програма основних и дипломских академских студија обавезно треба да је покривен литературом на српском језику.

За предмете на дипломским-мастер и докторским студијама може да се користи и литература на страном језику, као и објављени чланци у часописима.

За све предмете из студијских програма бар један примерак уџбеника која се користи у наставном процесу треба да поседује библиотека Факултета.

Члан 9.

Наставно-научно веће Факултета може одобрити употребу већ постојећег високошколског уџбеника односно превод постојећег уџбеника на страном језику.

Члан 10.

Уџбеници и друга наставна литература утврђени чланом 5. овог Правилника, објављују се у папирној и/или електронској форми, ЦД, ДВД и сл.

III СТАНДАРДИ КВАЛИТЕТА ПРЕДМЕТНОГ УЏБЕНИКА

Члан 11.

Предметни уџбеник јесте уџбеник одобрен од стране Наставно-научног већа Факултета.

Минимум стандарда квалитета предметног уџбеника утврђује се у погледу садржаја, структуре, стила и обима.

Садржај предметног уџбеника одговара циљевима реализације студијског програма и програма предмета за чије савлађивање се користи.

Предметни уџбеник треба да буде конципиран тако да прати достигнућа науке у области рударства и геологије.

За сваки рукопис уџбеника потребна је стручна оцена – рецензија, коју раде најмање два рецезента одређена одлуком Наставно-научног већа Факултета, а по предлогу Већа Рударског односно Већа Геолошког одсека.

Структура уџбеника

Члан 12.

Уџбеници треба да испуњавају одређене стандарде структуре, и то:

1. Свако поглавље, поред основног текста, обавезно садржи: Циљ поглавља или шта ће студент сазнати у њему или како ће проучавање поглавља допринети увећавању знања и способности студента, резиме поглавља, питања за проверу знања или дискусију, примере, вежбе, илустрације, случајеве из праксе на почетку поглавља и/или крају поглавља и/или интегрисан у текст поглавља. Изузетак могу бити једино уџбеници на предметима на којима постоје збирке задатака, примера, случајева из праксе или други материјали који служе за вежбање студената.

   Напомене (у фуснотама или енднотама), литературу и референце, приказују се на један од три начина:

   -Референце у фуснотама на свакој страни уз обавезну библиографију на крају поглавља или на крају уџбеника,

   -Референце у енднотама на крају поглавља уз необавезну библиографију на крају уџбеника,

   -Референце у заградама интегрисане у текст уз обавезну литературу у енднотама и необавезну библиографију на крају уџбеника.
2. Уџбеник, обавезно садржи: Предговор са циљевима, структуром и планом излагања у уџбенику као и библиографију.
3. Уџбеник треба да садржи и: Речник (дефинише главне појмове у уџбенику), индекс појмова, индекс имена, апендикс (ако има потребе).

Стил уџбеника

Члан 13.

Стил писања уџбеника мора бити јасан и разумљив студентима а препоручује се коришћење примера из праксе.

Наставна материја у уџбенику треба да буде изложена на начин који студент може лако разумети.

Уџбеник треба да буде логично структуриран. Делови, поглавља или друге целине морају бити заокружене и повезане, а њихов редослед мора бити логичан.

Уџбеник треба да буде писан академским, неутралним стилом излагања, а забрањено је коришћење дисквалификација, као и омаловажавање одређених друштвених група, раса, вера, пола или нација.

Обим уџбеника

Члан 14.

Обим предметног уџбеника треба да буде сразмерно усклађен са бројем ЕСПБ бодова предмета и другом наставном литературом која се користи за дати предмет.

Просечан обим уџбеника треба да буде између 7 и 10 страна текста по наставној јединици.

Текст уџбеника чине, поред изложене материје, и сви наведени примери, илустрације, табеле, задаци и слике који су интегрисани у текст.

Укупни текст уџбеника подразумева, поред основног текста и: анализе примера, вежбе и задатке који нису интегрисани у текст, резиме, питања за проверу знања и референце на крају поглавља.

У укупни текст уџбеника не улазе: речник, индекс појмова и имена, као и библиографија.

Графички изглед рукописа уџбеника

Члан 15.

Аутори су дужни да рукопис уџбеника чији је издавач Факултет предају у електронском облику и у стандардизованом А4 формату.

- Фонт: Arial 12
- Проред: 1
- Маргине: све по 2,5 цм

Остали параметри графичког дизајна дефинишу се са техничким уредником издавача. То се односи и на формате свих врста графичких приказа и прилога.

IV УПОТРЕБА, ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ УЏБЕНИКА

Члан 16.

Факултет прати и контролише квалитет предметног уџбеника у погледу садржаја, структуре, стила и обима.

Контролу квалитета уџбеника врше рецензенти, Комисија за обезбеђење квалитета, Већа Рударског и Геолошког одсека и Наставно-научно веће факултета.

Члан 17.

Факултет врши периодично анкетирање студената у циљу утврђивања квалитета наставног материјала.

Резултате анкете редовно прати и анализира Комисија за обезбеђење квалитета.

Након сваке анкете Комисија из става 2. овог члана идентификују оне уџбенике и други наставни материјал који су од стране студената оцењени просечном оценом нижом од 3 (на скали од 1 до 5) и наставницима на предметима на којима се они користе, као и Већу Рударског одсека, односно Већу Геолошког одсека упућује захтев у погледу унапређења њиховог квалитета или повлачења из употребе.

Кад утврди да уџбеник није подобан за даљу употребу у наставном процесу, Наставно-научно веће Факултета доноси одлуку о повлачењу уџбеника из употребе.

У случају из става 4. овог члана, Наставно-научно веће Факултета је дужно да, у складу са одредбама овог Правилника, обезбеди прибављање новог рукописа за уџбеник.

Члан 18.

Наставно-научно веће Факултета је дужно да прати, анализира и оцењује уџбенике који су у употреби са аспекта научно-стручног садржаја, њихове усклађености са најновијим достигнућима из области науке и струке, као и у погледу других захтева које уџбеник према општој и посебној концепцији треба да испуњава.

Наставници су дужни да прате, анализирају и оцењују уџбенике који су у употреби и своје образложене предлоге и мишљења доставе Већу одсека односно Наставно-научном већу Факултета.

Наставно-научно веће Факултета је дужно да најкасније сваке пете године, а по потреби и раније, донесе одлуку о издавању допуњеног или прерађеног рукописа уџбеника.

V ИЗДАВАЊЕ УЏБЕНИКА

Члан 19.

Факултет је дужан да уџбенике предвиђене Планом уџбеника и одобрене од Наставно-научног већа издаје у утврђеним роковима и потребном тиражу.

Издавање уџбеника Факултет врши на начин, под условима и по поступку утврђеном Правилником о издавачкој делатности.

VI ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 20.

Почев од дана ступања на снагу овог Правилника нова и обновљена издања уџбеника морају поштовати прописне стандарде квалитета, а процес њихове израде и контроле квалитета мора пратити прописану процедуру.

Члан 21.

Измене и допуне овог Правилника врше се на начин и по поступку за његово доношење.

Члан 22.

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли Факултета.

РУДАРСКО-ГЕОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ БЕОГРАД

ПРЕДСЕДНИК НАСТАВНО-НАУЧНОГ ВЕЋА
РУДАРСКО-ГЕОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА

Проф. др Божо Колоња